

з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

– планувати заходи з профілактики травматизму й професійної захворюваності, аналізувати та усувати причини нещасних випадків.

Здатність ефективно працювати і діяти у соціумі є основою професійної компетентності, тому здатність працювати та діяти безпечно – основа компетентностей з безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Таким чином, застосування і формування компетентності з безпеки життєдіяльності вчителів дозволить сформувати професійну спрямованість, поетапно розширити знання та вміння безпеко-орієнтованого характеру, активізувати рефлексивний потенціал вчителів. З огляду літературних джерел, це система дидактична, у якій визначені методологічні підходи, принципи, зміст, методи, форми і засоби, етапи для реалізації поставленої мети формування компетентності з безпеки життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охорону праці», № 229-IV від 21.11.2002 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2003. № 2. Ст. 10.
2. Кобилянська І. М., Кобилянський О. В. Формування професійної компетентності з безпеки життєдіяльності у фахівців економічного спрямування. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Зб. наук. пр. – Вип. 35. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. С. 280–286.
3. Лукьянова М. И. Психолого-педагогическая компетентность учителя : диагностика и развитие : монография. Ульяновск : УИПКПРО, 2002. 184 с.
4. Овечкин В. П. Компетентность и мобильность специалиста. *Профессиональное образование*. 2005. № 8. С. 19.
5. Тімець О. В. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя географії у процесі професійної підготовки : [монографія]. Умань : Видавець Сочінський, 2010. 339 с.
6. Типові навчальні програми нормативних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі», «Цивільний захист». К. : Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, 2011. 72 с.
7. Хуторской А. К. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*. 2003. № 2. С. 58–64.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ШЛЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Колінченко Сергій Олександрович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розглядаються особливості формування здоров'язбережувальної компетенції. Здоров'язбережувальна компетенція розглядається як шлях реалізації компетентісно-орієнтованих технологій.

Ключові слова: школа, здоров'язбережувальна компетенція, компетентісно-орієнтовані технології, здоров'я, професійна компетентність.

Роль школи сьогодні – підготувати дітей до життя, навчити їх критично мислити, аналізувати, опрацьовувати ті обсяги інформації, які вони отримують з відусіль, та вибирати необхідне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Стара парадигма освіти, в якій

школа існувала для накопичення знань та інформації, вже не працює. Наше життя зараз – це постійне навчання, і тому школа має навчити дітей постійно опановувати нові знання, знаходити потрібну інформацію та застосовувати її.

Компетентнісне навчання спрямоване на роботу з інформацією та опанування учнями компетентностей, умінь і навичок, які допомагають їм бути успішними, конкурентними та цінними на ринку праці.

Для педагога важливо навчитися реалізувати таке навчання. Допоможуть у цьому підручники, що містять проблемні ситуації, а також практико-орієнтовані завдання, спрямовані на аналіз та оцінювання інформації. Утім, саме готовність учителя до реалізації компетентнісного навчання – найголовніша запорука успіху [3].

На вимогу часу в практиці шкільного навчання стали поширеними інтерактивні технології, які охоплюють різні форми кооперативного та колективно-групового навчання, зокрема: робота в парах, малих групах, ротаційні трійки, карусель, акваріум, мікрофон, мозковий штурм тощо. Однак серед усього розмаїття форм організації навчання основне місце належить уроку – головному модулю навчального процесу. Цій формі навчання вже понад 350 років. Аналіз історії розвитку уроку свідчить про те, що він постійно зазнавав змін у своїй побудові внаслідок зміни вимог до якості освіти, що їх висували в різні часи перед школою влада, суспільство та педагогічна наука [1].

Професійна компетентність педагога передбачає наявність професійних знань, умінь і навичок; забезпечення мобільності та поповнення професійних та особистісних якостей, гнучкості у засвоєнні методів теоретичної та способів практичної діяльності, критичності мислення, прагнення до безперервного професійного зростання. У її структурі важлива роль належить здоров'язбережувальній компетентності, яка вимагає від вчителя володіння відповідними теоретичними знаннями та навичками практичної діяльності. Здоров'язбережувальна компетентність учнів є однією з ключових для системи шкільної освіти. Здоров'язбережувальна компетенція – здатність (готовність) мобілізувати систему знань, умінь розумових і особистісних якостей, необхідних для формування у школярів мотивації до здоров'язбереження, а також уміння передбачати, попереджати, або компенсувати втрату здоров'я як засобу задоволення базових потреб людини.

Провідне місце у напрямку здоров'язбережувальної компетенції належить учителю трудового навчання, від компетентності якого багато в чому залежить здоров'я і працездатність нації, адже продумане, творче планування ним навчально-виховного процесу є основою педагогічної діяльності його і навчальної діяльності учнів. Вчителю трудового навчання та іншим вчителям поряд з необхідністю розв'язання освітніх і виховних завдань, необхідно цілеспрямовано впливати на трудову підготовленість і розвиток учнів [2].

Отже, формування здоров'язбережувальної компетенції – це цілеспрямований і структурований процес, який охоплює формування мотивації до здоров'язбережувальної діяльності та регулярної рухової активності, засвоєння теоретичних знань і практичних умінь, підвищення фізичної підготовленості та функціональних можливостей. Знання, володіння і застосування здоров'язбережувальної компетентності є важливою складовою професійної компетентності сучасного вчителя фізичної культури; є основою, яка формує мислення, поведінку діяльності майбутніх фахівців, розвиває інтелектуальну, емоційно-вольову сферу людини, сприяє збагаченню морально-естетичного досвіду та інтеграції трудової і професійної культур і особистості.

Список використаних джерел

1. Коберник О. М. Урок трудового навчання: компетентнісно орієнтовані цілі та структура. *Педагогічні науки*. Випуск 125. 2015. С. 58–71.
2. Титаренко В. М. Здоров'язбережувальна компетентність – один із чинників підготовки майбутніх учителів трудового навчання. *Формування здоров'язбережувальних компетентностей сучасної молоді: реалії та перспективи* : збірник наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої

Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці (Полтава, 27–28 квітня 2017 р.) / упоряд., і ред.: В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. Полтава : ПНПУ, 2017. С. 323–326.

3. Що таке компетентнісний підхід у навчанні. URL: <https://nus.org.ua/questions/zo-take-kompetentnisnyj-pidhid-u-navchanni-vidpovidaye-derzhavna-sluzhba-yakosti-osvity/>

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Кондель Володимир Миколайович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Стаття присвячена особливостям компетентнісного підходу під час підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту при опануванні навчальної дисципліни «Працезахоронна діяльність». Досліджено дані тестування фізичної підготовки населення України та шляхи зміцнення здоров'я молоді. Описано загальні та фахові компетентності, необхідні для подальшої трудової діяльності фахівців з фізичної культури і спорту, та процес формування цих компетентностей при проходженні тем з працезахоронної діяльності. Для об'єктивної оцінки роботи магістрантів запропоновано відповідний розподіл балів за самостійне опрацювання тем і виконання модульних контрольних робіт.

Ключові слова: фізична підготовка, працезахоронна діяльність, компетентнісний підхід, компетентності, фахівці в галузі фізичної культури і спорту.

Головними завданнями курсу фізичного виховання в системі закладів вищої освіти України є збереження та зміцнення здоров'я молоді, формування всебічного розвитку організму, підтримка фізичної і розумової працездатності, вдосконалення спортивної майстерності осіб, які активно займаються спортом, а також виховання у студентів мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом. Крім того, дослідження показали, що регулярні заняття фізичною культурою і спортом допомагають знизити рівень захворюваності на хвороби серцево-судинної системи до 36%, суттєво зменшити негативний вплив на організм людини шкідливих звичок, підвищити рівень стресостійкості, уникнути проявів асоціальної поведінки, сприяти розвитку всіх сфер суспільства. Але за показниками статистичної звітності маємо невтішні результати: у 2019 р. кількість осіб, які активно займалися фізкультурно-оздоровчою та спортивною діяльністю становила всього 14,7% від загальної чисельності населення України (у 2018 р. – 14,3%, у 2017 – 13,7%). Це в чотири рази менше, ніж у Фінляндії, утричі – ніж у Канаді та вдвічі порівняно з Німеччиною, Японією, США і Францією [6, с. 8]. Тому не дивно, що за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у 2019 році за рівнем здоров'я українці перебували на 93 місці із 169 країн світу [7].

Тестування фізичної підготовки населення України, що проводилося останніми роками, показало, що не впоралися або впоралися незадовільно із тестами 11% вихованців дошкільних закладів освіти, 11% учнів середніх загальноосвітніх закладів, 18% учнів професійно-технічних навчальних закладів, 16,4% студентів закладів вищої освіти I–II рівнів акредитації і 21,5% – III–IV рівнів акредитації. За станом здоров'я до спеціальних медичних груп належать 13,3% учнів середніх загальноосвітніх закладів, 16,1% учнів професійно-технічних навчальних закладів, 38,3% студентів закладів вищої освіти I–IV рівнів акредитації. Близько 50% учнів середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів, а також близько 85% студентів закладів вищої освіти відвідують